

משרד החינוך

חוזר המנהלת הכללית

חוזר מיוחד

ספרי לימוד לשנת הלימודים התשע"ד

עג/ז(ב)

ניסן התשע"ג - מרס 2013

תוכן העניינים

הודעות

		6. דרכי הוראה	
		6.3 ספרי לימוד	
		6.3-1	בחירת ספרי לימוד מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים לבתי"ס שבפיקוח משרד החינוך לשנת הלימודים התשע"ד
7		6.3-2	הנחיות בנוגע לכתיבה בספרי לימוד בשנה"ל התשע"ד
12		6.3-3	ספרי לימוד בחינוך הלשוני-עברית בביה"ס היסודי בשנת הלימודים התשע"ד
14		6.3-4	הנחיות לשימוש בספרי לימוד דיגיטליים מאושרים
16			

לתשומת לב המנהלים והמורים

לפי האמור בסעיף 3(א) ל"תקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח) התשל"ג-1973", הוראות המנהל הכללי המופיעות בחוזרי המנכ"ל מחייבות את המנהלים ואת המורים, ועליהם לנהוג לפיהן.

חוברת זו מרכזת לנוחותכם את ההוראות שהתפרסמו בחודש שבו היא יצאה לאור. עם זאת, מאחר שחלים מזמן לזמן שינויים ותיקונים בהוראות המנכ"ל, על המשתמש בחוברת מוטלת האחריות לבדוק באתר משרד החינוך אם חלו שינויים בהוראות ממועד פרסום החוברת. יש לפעול בהתאם להנחיות המעודכנות ביותר בכל נושא.

הודעות

6. דרכי הוראה

6.3 ספרי לימוד

6.3-1 (עג) בחירת ספרי לימוד מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים לבתי"ס שבפיקוח משרד החינוך לשנת הלימודים התשע"ד

1. כללי

א. פורסמה רשימת ספרי הלימוד למגזר היהודי ומחיריהם לשנת הלימודים התשע"ד. רשימת ספרי הלימוד למגזרים דוברי הערבית תתפרסם בתחילת חודש אפריל 2013. **ההנחיות שלהלן נוגעות לכל המגזרים.**

ב. בהתאם למדיניות "המשרד הירוק", לקראת שנת הלימודים התשע"ד לא תפורסם חוברת מודפסת ובה רשימת ספרי הלימוד המאושרים. הרשימה מתפרסמת כקובץ דיגיטלי בלבד. להלן קישור לרשימת ספרי הלימוד המאושרים:

<http://meyda.education.gov.il/files/SifreyLimud/tashad/SifreyLimud.xls>

הרשימה מתפרסמת בדרכים האלה:

- באמצעות "יונת הדואר" ישירות אל מנהלי בתי הספר
- באתר האגף לספרי לימוד במזכירות הפדגוגית בכתובת: [/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/sifreilimud/SfarimMeosharim/reshimot.htm](http://EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/sifreilimud/SfarimMeosharim/reshimot.htm)
- בעמוד הבית באתר "אוח" בכתובת: [/educationcms/units/owl/hebrew/HomePage.htm](http://educationcms/units/owl/hebrew/HomePage.htm)

ג. מנהלי בתי הספר מתבקשים להקפיד על מילוי התקנות בנוגע לספרי לימוד, כמפורט בהוראה 6.3-8 בחוזר הוראות הקבע סו/3(א), ובהתאם להנחיות שפורסמו בעניין זה בהוראות מנכ"ל נוספות.

הודעות

7

חוזר מנכ"ל עג/7(ב), ו' בניסן התשע"ג, 17 במרס 2013

ד. בתי הספר שהצטרפו לתכנית ההשאלה יפעלו על פי ההנחיות המופיעות בסעיף 6.3-13 בחוזר עג/7(ב), בנושא ספרי לימוד לשנת הלימודים התשע"ד: "היערכות להרחבת התכנית להשאלת ספרי לימוד בשנה"ל התשע"ד".

ה. **בתי הספר יבחרו את ספרי הלימוד לתלמידיהם אך ורק מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים.**

- כבכל שנה הרשימה כוללת את הספרים ואת חומרי הלימוד שאושרו לשימוש בבתי הספר לשנת הלימודים התשע"ד בשמותיהם המדויקים וכן את מחיריהם המרביים בהתאם לסעיף 16' לחוק הפיקוח על המצרכים והשירותים, התשי"ח-1957. המחירים המצוינים ברשימה שבחוזר זה כוללים מע"מ.
- המחירים המופיעים בחוזר זה הם **מחירים מרביים**. בעלי החנויות והמו"לים אינם רשאים לדרוש סכום גבוה מזה הרשום במחירון. יחד עם זאת הם רשאים לתת הנחות לרוכשי הספרים לפי ראות עיניהם.
- השנה הרשימה כוללת גם ספרים שקיבלו היתר זמני. הספרים הללו מסומנים בצורה מובחנת ברשימת ספרי הלימוד המאושרים באמצעות הקוד 44, ואין לבחור בהם כתחליף לספר קיים ומאושר. השימוש בספרים שבהיתר זמני **מותר אך ורק לבתי הספר שהשתמשו בספרים אלה בשנה החולפת.**
- הרשימה כוללת ספרים דיגיטליים וסביבות דיגיטליות שאושרו ללימוד.

2. המהלך הבית-ספרי

- א. בחירת ספרי לימוד בכל תחומי הדעת היא בחירה בית-ספרית. על מנהלי בתי הספר להציג את רשימת הספרים המאושרים לעיונם של כל המורים בהקדם האפשרי.
- ב. רשימת ספרי הלימוד הבית ספרית לשנת הלימודים התשע"ד תיקבע על ידי צוות בית הספר מתוך הרשימה הכוללת של הספרים המאושרים ותועבר לתלמידים.
- ג. המנהלים יעבירו את רשימות הספרים הבית-ספריות לאישור המפקח הכולל על בית הספר באמצעות הטופס המצוי בנספח להלן.
- ד. יש להקפיד ולציין ברשימת הספרים הבית-ספרית המופצת לתלמידים ליד שם הספר המבוקש את מחירו המרבי כפי שהוא מופיע בקובץ.

הודעות

8

ה. המנהלים מתבקשים לפעול להוזלת ספרי הלימוד לתלמידים על ידי הצטרפות לפרויקט ההשאלה כמפורט בהוראה 6.3-13 בחוזר עג/7(ב) בנושא ספרי לימוד לשנת הלימודים התשע"ד: "היערכות להרחבת התכנית להשאלת ספרי לימוד בשנה"ל התשע"ד" או בכל דרך אחרת (למשל ברכישה מרוכזת).

3. הנחיות לבחירה מתוך הרשימה

- א. חל איסור להשתמש בספרי לימוד שאינם כלולים ברשימת ספרי הלימוד המאושרים אלא אם ניתן לכך אישור מפורש מאגף ספרי לימוד.
 - ב. לא יוחלף ספר לימוד ברשימת ספרי הלימוד של בית הספר אלא לאחר חמש שנים מתאריך קביעתו כספר לימוד בתחום הדעת.
 - ג. לא ייכללו ברשימה ספרים שקיים ספק אם ישתמשו בהם.
 - ד. התלמידים לא יידרשו לרכוש ספר לימוד מן ההדפסה האחרונה אלא אם נפסלה ההדפסה הקודמת של הספר מסיבה כלשהי ונתקבל לכך אישור האגף.
 - ה. רשימת ספרי הלימוד המאושרים לא כוללת ספרי עזר, ספרי עיון וספרי העשרה, ובכל מקרה אין לחייב תלמידים לרכוש ספרים אלו. הם אמורים להיות בספריית בית הספר.
 - ו. ספרי לימוד שאין מתחילים ללמוד בהם בתחילת שנת הלימודים ייכללו ברשימת הספרים, אולם התלמידים לא יתבקשו לרכוש אותם מראש. במהלך השנה על מנהלי בתי הספר להודיע מבעוד מועד על רכישת הספרים הנוספים. כל זאת כדי למנוע מצב שבו הספרים נרכשים ואין משתמשים בהם, וכן כדי לפזר את ההוצאה הכספית של ההורים על פני חודשים נוספים.
- בתי ספר שהצטרפו לתכנית ההשאלה יוכלו לרכוש את הספרים במהלך השנה.

4. הנחיות חינוכיות

- א. חובתם של כל המורים לטפח אצל התלמידים את ההכרה כי ספר לימוד הוא מקור חשוב להתפתחותם ולהרחבת ידיעותיהם וכי עליהם לנהוג זהירות וכבוד בכל הספרים ובמיוחד בספרי קודש. כמו כן על המורים להדגיש לתלמידיהם שמחירם הגבוה של הספרים מצדיק שימוש חוזר בהם ולעודדם להעביר את הספרים מתלמיד לתלמיד באופן פרטי או דרך תכנית ההשאלה או למכרם.

הודעות

- ב. על המורים להקפיד שהתלמידים ישמרו על שלמות הספר ועל ניקיונו, לא יקמטו ולא יקפלו את דפי הספר וישתמשו בסימנייה על פי הצורך.
- ג. מטעמי חיסכון ומטעמי חינוך לחיסכון אסור בהחלט לכתוב בספרי לימוד או להשתמש בהם כחוברות עבודה שהתלמיד צריך לכתוב בהן (למעט מקרים שאושרו כיוצאים מן הכלל, כמפורט בהודעה 2-6.3 בחוזר עג/7(ב) בנושא ספרי לימוד לשנת הלימודים התשע"ד: "הנחיות בנוגע לכתובה בספרי לימוד בשנה"ל התשע"ד". במקרים חריגים יש לפנות לאגף ספרי לימוד.

בשאלות אפשר לפנות
אל הגב' יואלה נבון-טרם, מנהלת אגף ספרי לימוד,
טל' 02-5603534, פקס' 02-5603488,
דוא"ל Learning_Books_Reply@education.gov.il.

נספח טופס רשימת ספרי הלימוד לשנת התשע"ד בביה"ס עפ"י הכיתות

שם ביה"ס: _____ מס' הטלפון: _____
 הדוא"ל: _____
 מס' ביה"ס: _____
 שם מנהל ביה"ס: _____ מס' הטלפון הנייד: _____
 הדוא"ל: _____
 שם המפקח הכולל: _____ מס' הטלפון: _____
 הדוא"ל: _____

שמות הספרים הנלמדים בכיתה (לכל כיתה רשימה נפרדת)

המספר הקטלוגי*	המחיר בחוזר	שם המו"ל	שם המחבר	שם הספר	המקצוע

* המספר הקטלוגי המפורסם ברשימת ספרי הלימוד המאושרים המצויה באתר האגף לספרי לימוד במזכירות הפדגוגית בכתובת:
<http://meyda.education.gov.il/files/SifreyLimud/tashad/SifreyLimud.xls>

**הנחיות בנוגע לכתובה בספרי לימוד
בשנה"ל התשע"ד**

ככלל חל איסור לכתוב בספרי הלימוד. הנחייה זו נועדה לאפשר העברה של ספרי לימוד מתלמיד לתלמיד, אם במסגרת תכנית ההשאלה ואם באופן פרטי, מטעמים חינוכיים ומטעמי חיסכון בכסף ובמשאבים סביבתיים. כמו כן, לכתובה במחברות יש ערך לימודי: הכתיבה כשלעצמה היא מיומנות חיונית שיש לטפחה, והמחברת מזמנת כתיבה נרחבת יותר מאשר בספר או בחוברת ותרומתה רבה יותר לפיתוח החשיבה, יכולת ההבעה, הסדר והארגון ועוד.

עם זאת, במקרים מסוימים יש יתרון חינוכי ודידקטי דווקא בכתובה בספר הלימוד או בחוברת נלווית, ובמיוחד בשלבים הראשונים של רכישת מיומנויות, כגון בשפה או במתמטיקה. בנוסף, הכתיבה בספרי הלימוד מאפשרת התאמה של ההנחיות לצרכים של אוכלוסיות תלמידים מיוחדות, כמפורט להלן בטבלה המצ"ב: **פירוט ההיתרים לכתובה בספר או בחוברת נלווית בשנת הלימודים התשע"ד.**

יש להקפיד על כתיבה בספרים אך ורק בהתאם להיתרים אלה, בין אם הספרים נרכשו במסגרת תכנית ההשאלה ובין אם לא.

פירוט ההיתרים לכתובה בספר או בחוברת נלווית בשנת הלימודים התשע"ד

מקצועות הלימוד	היתר כתיבה בספרי לימוד
אנגלית	כיתות א'-ד' – ספר עם כתיבה כיתות ה'-ט' – ספר ללא כתיבה וחוברת עם כתיבה, אחת בכל שנת לימודים.
מתמטיקה	כיתות א'-ד' – ספר עם כתיבה
עברית ליסודי	כיתות א'-ב' – ספר עם כתיבה
ערבית לדוברי ערבית	כיתות א'-ב' – ספר עם כתיבה
ערבית לדוברי ערבית	כיתות ז'-י"ב – ספר ללא כתיבה וחוברת עם כתיבה
עברית לדוברי ערבית	כיתות ג'-ד' (שהן השנתיים הראשונות ללימוד השפה) – ספרים עם כתיבה

מקצועות הלימוד	היתר כתיבה בספרי לימוד
צרפתית, ספרדית, רוסית, אמהרית	בשנתיים הראשונות ללימוד השפה – ספר ללא כתיבה וחוברת עם כתיבה.
אוכלוסיות מיוחדות	
תלמידים עולים	<p>בחברות ייעודיות להוראת עברית כשפה שנייה, המיועדות לתלמידים בכיתות ב'–ו' – עד שלוש חוברות עם כתיבה, במהלך השנתיים הראשונות ללימוד העברית.</p> <p>בספרי הלימוד הרגילים של הכיתה, בכל דרגות הגיל – בשנה הראשונה לעלייה תותר הכתיבה בספרי הלימוד הרגילים שבהם מתאפשרת כתיבה.</p> <p>בשנה השנייה לעלייה תותר הכתיבה בספרי הלימוד הרגילים שבהם מתאפשרת הכתיבה, אם לפי שיקול הדעת של המורה התלמיד העולה עדיין זקוק לכך, ובכפיפות לתוצאות מבחני המדף של התלמיד.</p>
חינוך מיוחד	ספר עם כתיבה לפי הצורך, בכפיפות למסמך הנחיות שמתפרסם באתר האגף לחינוך מיוחד, בכתובת: http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Special/TichnunVeTochniyotLimudim/TichnunLimudim/ktiva.htm
לקויי למידה	כיתות ג'–ד' – חוברות מותאמות לפי הצורך.
תלמידים במסגרות שח"ר	בכיתות ט'–י', במתמטיקה ובאנגלית – ספר עם כתיבה

הערה: ברשימת ספרי הלימוד המאושרים לשנה"ל התשע"ד עדיין כלולים ספרים או חוברות שיש בהם מקום לכתיבה, שלא בהתאם להיתרים שבטבלה לעיל. בהתשע"ד אפשר עדיין לכלול את הספרים בלבד ברשימת הספרים הכיתתית ואפשר לרכוש אותם, אולם אין להתיר לתלמידים לכתוב בהם אלא בהתאם לנאמר בטבלה.

רשימת ספרי הלימוד המאושרים מופיעה באתר אגף ספרי לימוד, בכתובת: http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/sifr/eilimud/SfarimMeosharim

בשאלות אפשר לפנות
אל הגב' יואלה נבון-טרם, מנהלת אגף ספרי לימוד,
טל' 02-5603534, פקס' 02-5603488,
דוא"ל Learning_Books_Reply@education.gov.il.

6.3-3 (עג)

**ספרי לימוד בחינוך הלשוני-עברית
בביה"ס היסודי בשנת הלימודים
התשע"ד**

1. בחירה מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים

א. בשנת הלימודים התשע"ב אושרה הרחבה לתכנית הלימודים "חינוך לשוני, עברית – שפה, ספרות ותרבות" (התשע"ג) הכוללת יצירות ספרות להוראה בכיתות א'-ו' והתפרסמו תבחינים חדשים לכתיבת ספרי הלימוד ולהתאמתם לתכנית. בימים אלה נכתבים על-פיהם ספרי לימוד חדשים אשר נמצאים בשלבים שונים של פיתוח ואישור (ראו להלן).

ב. **ספרי לימוד לכיתות ב'-ו':** בשנת הלימודים התשע"ד ימשיכו בתי הספר ללמד באמצעות הספר שהם מלמדים בו השנה (התשע"ג) ולא יוכלו להחליף ספר לימוד בעברית¹. ספרי הלימוד הללו אינם כוללים את כלל יצירות הספרות שחובה ללמד על פי תכנית הלימודים. כדי למלא אחר דרישות התכנית אפשר להיעזר בקישורים ליצירות, בדגמי הוראה ובמדריכים למורה מתוך אתר תכנית הלימודים:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Tochniyot_Limudim/Chinuch_Leshoni/YezirutSafrutLhorhaa/Mavo.htm

כמו כן אפשר להיעזר ביחידות הוראה הנמצאות באתר האגף לחינוך יסודי, המחלקה למיומנויות יסוד, בכתובת:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/ChinuchLeshony/ezerLeharaa/gimelDalet.htm>

ג. **ספרי לימוד לכיתות א' בשנת התשע"ד:** שנת הלימודים הקרובה תהיה שנת מעבר לגבי ספרי הלימוד בכיתות א', ויהיה אפשר ללמד בהן בספרי הלימוד הקיימים והן בספרי לימוד מורחבים שנכתבו על-פי התבחינים החדשים והכוללים, לצד שיטת הקריאה, גם טקסטים איכותיים ויצירות ספרות. ספרים חדשים אלה, יתווספו לרשימת הספרים המאושרים להתשע"ד בחודשים אפריל-מאי 2013. לפיכך, בתי הספר מתבקשים לבחור ספרי לימוד לכיתה א' **לאחר מועד זה**.

¹ מטרת הנחיה זו היא לאפשר לבתי הספר לבחור כעבור שנה ספר לימוד מתוך הספרים החדשים שיאושרו להתשע"ה בלי לעבור על ההנחיה שלא להחליף ספר לימוד אלא לאחר חמש שנים.

2. ספרי קריאה להוראה בכיתה

- א. תכנית הלימודים המחייבת בחינוך הלשוני – עברית, שפה, ספרות ותרבות כוללת גם ספרי קריאה שלמים (ספרות יפה) שיש ללמדם בכל שכבת גיל כחלק מיצירות הספרות להוראה. ספרים אלה צורפו לרשימת ספרי הלימוד המאושרים בשנה"ל התשע"ד. חלק מן הספרים מצויים ברשימת יצירות הליבה (המעגל הראשון), וחלקם מצויים במעגל הבחירה השני לממלכתי או לממלכתי-דתי. ברשימת ספרי הלימוד שתלמיד רוכש יש לכלול ספר קריאה אחד מתוך הרשימה, בהתאם לבחירה של בית הספר. (הבחירה בספרים מתוך רשימת המעגל השני תתאפשר לאחר שיימצאו בבית הספר ספרים מרשימת הליבה).
- ב. תכנית הלימודים מחייבת קריאה ולמידה של כמה ספרים בשנה. לכן מומלץ להגדיל את מספר ספרי הקריאה הזמינים בכיתה ולא להסתפק בספר הקריאה האחד שהתלמיד רוכש. לשם כך אפשר לבקש מכל כיתה מקבילה או מכל קבוצת תלמידים לרכוש ספר אחר מתוך הרשימה ולארגן החלפה של ספרים בין התלמידים. עבור בתי ספר שהצטרפו לתכנית ההשאלה הדבר אינו מהווה בעיה כיוון שהספרים נשארים בבית הספר ככל ספרי הלימוד האחרים. בבתי ספר שלא הצטרפו לתכנית ההשאלה יש לבקש את אישור ההורים להחלפת ספרי הקריאה בין התלמידים.
- ג. ברשימת הספרים מופיע המחיר המרבי לספרי הלימוד, ובכלל זה לספרי הקריאה שבתכנית הלימודים. הוצאות ספרים מסוימות נעטרו לפניית המשרד והוזילו את מחירי הספרים, אולם חלק מהספרים עדיין יקרים למדי ברכישה פרטנית. בתי הספר מתבקשים להביא בחשבון את מחיר ספרי הקריאה ולנסות להביא להוזלתם באמצעות רכישה מרוכזת ורכישת ספרים בכריכה רכה.
- ד. הצטרפות בית הספר לפרויקט ההשאלה מאפשרת למנהלי בתי הספר לתכנן לטווח הרחוק ולבנות מאגר ספרי קריאה מגוון בהתאם לנדרש בתכנית הלימודים.

בשאלות אפשר לפנות
אל הגב' יואלה נבון-טרם, מנהלת אגף ספרי לימוד,
טל' 02-5603534, פקס' 02-5603488,
דוא"ל Learning_Books_Reply@education.gov.il

6.3-4(עג) הנחיות לשימוש בספרי לימוד דיגיטליים מאושרים

1. החל משנה"ל התשע"ד יוכלו בתי ספר שיבחרו ללמד בספרים דיגיטליים להשתמש בספרים אלה באחת משתי אפשרויות:
 - א. ספר פיזי יחד עם גרסה דיגיטלית
 - ב. ספר דיגיטלי בלבד, ובתנאי שיש לו גרסת offline מאושרת.
2. למען הסר ספק, גם בתי ספר שנמצאים בפרויקט ההשאלה יוכלו להשתמש בספרי לימוד דיגיטליים כאמור בסעיף 1.
3. ביצוע תהליך הרכישה:
 - א. רכישה פרטנית (על-ידי הורים או תלמידים) תיעשה ישירות באמצעות האתר של הספק. באתר של הספק יתפרסמו הוראות לרכישה ו/או תתאפשר רכישה מקוונת של גרסה דיגיטלית עם הספר הפיזי.
 - ב. רכישה מרוכזת (דרך בית ספר, רשות או בעלות) – תיעשה ישירות באמצעות האתר של הספק. באתר של הספק יתפרסמו הוראות לרכישה ו/או תתאפשר רכישה מקוונת של גרסה דיגיטלית עם הספר הפיזי. לבתי ספר שהצטרפו לתכנית ההשאלה תיעשה הרכישה בהתאם להנחיות המפורטות בהוראה 6.3-13 בחוזר עג/7(ב) "היערכות להרחבת התכנית להשאלת ספרי לימוד בשנה"ל התשע"ד".
 - ג. טרם הרכישה יש לוודא שהספר מופיע ברשימת הספרים המאושרים כאמור ב-4 להלן.
4. תנאי סף לשימוש בספרים דיגיטליים בבית הספר:
 - א. לספרים הדיגיטליים יש אישור תקף שהוצא על ידי אגף ספרי לימוד במזכירות הפדגוגית במשרד החינוך. רשימת הספרים הדיגיטליים המאושרים מתפרסמת מזמן לזמן על ידי אגף ספרי לימוד.
 - ב. בית הספר ערוך מבחינה פדגוגית לשימוש בחומרים ובספרי לימוד דיגיטליים.
 - ג. בית הספר ערוך מבחינת תשתיות להפעלת ספרי לימוד דיגיטליים: מקרן בכל כיתה, חיבור לאינטרנט והתקני קצה למורים ולתלמידים המותאמים לספרי הלימוד הדיגיטליים. כמו כן נדרשת הבטחת נגישות של התלמידים לספר פיזי ו/או לספר דיגיטלי גם בשעות שלאחר הלימודים, וזאת לפי הנחיות אגף תשתיות במינהל מדע וטכנולוגיה.

הודעות

5. לתשומת לבכם, אם בית הספר רוכש התקני קצה, או מנחה לרכישת התקני קצה עקב המעבר לשימוש בספרים דיגיטליים, על התקני הקצה לעמוד ברמות הסף כפי שהוגדרו בסעיף 3.6-13 בחוזר הודעות עב/7, "הנחיות להתאמה בין אמצעי קצה לתלמידים לבין התשתיות הפיזיות והפדגוגיות בבתי הספר":
educationcms/applications/mankal/etsmedorim/3/3-/6/hodaotvmeyda/h-2012-7-3-6-13.htm

בשאלות אפשר לפנות

אל הגב' יואלה נבון-טרם, מנהלת אגף ספרי לימוד,
טל' 02-5603534, פקס' 02-5603488,
דוא"ל Learning_Books_Reply@education.gov.il

הוצאה לאור : גף הפרסומים, משרד החינוך
עריכה והבאה לדפוס : דליה הלוי, ורד צדוק
ריכוז ההפקה : שרה גמליאל, נעמה ברגר
עריכת הלשון : עירית עמיאל
עיצוב : סטודיו "שחר שושנה"
הודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

כתובת המאגר הממוחשב של חוזרי המנכ"ל: www.education.gov.il/mankal